



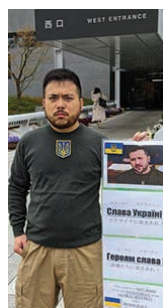
№ 9-10
(1121-1122)
Березень
2023 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року



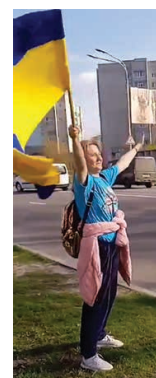
• Депутати японського парламенту передали допомогу Україні на 1,2 мільйона доларів, які зібрані з відрахувань зі своїх зарплат. Про це повідомив посол України в Японії Сергій Корсунський. На зібрані гроші група депутатів від опозиційної партії «Відродження» придбала 20 траків «Toyota Hilux» і два контейнери корисної продукції для наших ЗСУ. Все це найближчим часом буде передано нашим захисникам.



• В Японії є традиція – випускникам дозволено приходити на церемонію у будь-якому вбранні, копіюючи будь-якого персонажа чи історичну особистість. Цього року один хлопець на випускний вбрався у Зеленського. У такий спосіб студент Кіотського університету висловив солідарність з Україною.



• «Кожна машина – це врятоване життя. Уряд Латвії вирішив безкоштовно передати Україні автомобілі, що були конфісковані у водіїв, які перебували за кермом у стані алкогольного сп'яніння», – розповів міністр фінансів Латвії Арвіл Ашераденс. Зокрема, перші вісім автомобілів отримують армійські частини Міноборони України, Вінницька регіональна клінічна лікарня та територіальне медоб'єднання Куп'янської ради.



• «Дякуємо!» – віддячує воїнам ЗСУ вчителька разом із учнями Павлоградського ліцею № 7 Мар'яна Солянікова. Це так мало – взяти прапорець і помахати їм проїжджаючим повз бійцям ЗСУ з війни і назад у справжнє пекло... І це так багато – бути вдячним нашим Воїнам за кожну мить нашого життя, за змогу прокидатися в своєму ліжку вранці, за те, що березень, а не март...

«Хоч іскру кожен. Іскру – кожен. Всі разом – буде Україна»

Наталка НІКУЛІНА



• Переможець «МастерШеф. Професіонали» Павло Серветник відкрив пекарню у Херсоні. Коли вороги захопили місто, рятував людей від голоду. Спочатку щодня роздавав по 2 тисячі хлібін, потім організував збір коштів для випікання хліба, викупував хліб у хлібозаводів і безкоштовно роздавав херсонцям. Нині він мешкає у Нью-Йорку, звідки допомагає українцям.



• На гроші, що пожертвували українці, Благодійний фонд Сергія Притули придбав для ЗСУ 101 одиницю бронетехніки: бронетранспортери «Spartan», машини для їхнього ремонту та евакуації «FV434», а також медавакуаційні машини, командно-штабні «Sultan», штурмові «FV432 Bulldog» та евакуатори бронетехніки «Samson». Перші 24 із них уже в Україні.



• Боксери Олександр Усик та Тайсон Ф'юрі домовилися щодо проведення бою 29 квітня на лондонському стадіоні «Вемблі». Раніше Усик записав відеозвернення до Ф'юрі, де погодився на умови британця щодо розподілу гонорару за бій на його користь, але висунув одну умову: Ф'юрі має пожертвувати Україні 1 мільйон фунтів.

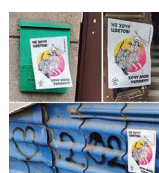


• Боєць «Азову», оборонець Маріуполя із позивним «Репортер» розпочав благодійний продаж авторських пінів на підтримку Патронатної служби «Азову». Пін «ДШВ» присвячений Десантно-штурмовим військам, а «Combat medic» – парамедикам, які рятують наших бійців на полі бою. Унікальні значки мають захисники Маріуполя, Гостомеля, Ірпіня та інших міст, оборона яких стала легендарною подією повномасштабної війни.

• В'язальний батальйон з Дніпропетровщини влітає у кожну шкарпетку для захисників любов, тепло і вдячність. Понад три сотні пар вовняних шкарпеток сплели майстрині Магдалинівської громади. Серед них – місцеві працівниці культури. Нині жінки підготували вже четвертий hand made-вантаж. Там 85 пар шкарпеток і 40 килимків. Не менш активні рукодільниці Томаківщини. У нав'язані шкарпетки майстрині часто кладуть цукерки, щоб зробити нашим воїнам приємний солодкий сюрприз.



• 16 березня жителі Кривого Рогу та переселенці з Маріуполя вшанували пам'ять загиблих у драмтеатрі. Рік тому російські загарбники з літака скинули бомбу на Маріупольський театр, де від атак ховались сотні людей. Поруч з будівлею був напис «ДІТИ»...



• У Мелітополі, Бердянську та Токмаку з'явилися листівки «Не хочу квітів! Хочу мою Україну!» від жіночого руху опору «Зла Мавка».

• Мойсей Бондаренко, скрипаль з культурного десанту України підтримує музикою наших бійців на фронті.



• Під час акції підтримки «Єдині завдяки тобі» працівники Дніпропетровської обласної бібліотеки для дітей зібрали малюнки, листівки, смаколики для наших захисників.



• Військовослужбовець Єгор запросив свою кохану подивитися на нове технологічне рішення з радіолокаційної розвідки на полігоні «Армії дронів». І водночас зробив для дівчини приємний сюрприз – додому вона повернулася вже нареченою.

«Я ж належу до покоління, яке пережило Другу світову війну. Бомби о четвертій ранку – мені вони звичні з дитинства»

У березні святкує свій 93-й день народження письменниця, шістдесятниця, класицистка української літератури Ліна Костенко.



Мій перший вірш написаний в окопі...

Мій перший вірш написаний в окопі,
на тій сипкій од вибухів стіні,
коли згубило зорі в гороскопі
моє дитинство, вбите на війні.
Лилась пожежі вулканічна лава,
стояли в сивих кратерах сади.
І захламалась наша переправа
шаленим шквалом полум'я й води.
Був білий світ не білий вже, а чорний.
Вогненна ніч присвічувала дню.
І той окопчик –
як підводний човен
у морі диму, жаху і вогню.
Це вже було ні зайчиком, ні вовком –
кривавий світ, обвуглена зоря!
А я писала мало не осколком
великі букви, щойно з букваря.
Мені б ще гратись в піжмурки і в класи,
в казки літати на крилах палітур.
А я писала вірші про фугаси,
а я вже смерть побачила впритул.
О перший біль тих не дитячих вражень,
який він слід на серці залиша!
Як невимовне віршами не скажеш,
чи не німою зробиться душа?!
Душа в словах – як море в перископі,
І спомин той – як відсвіт на чолі...
Мій перший вірш написаний в окопі.
Він друкувався просто на землі.

Ліна Костенко, 1998



Новий очільник МОН України

21 березня 2023 року Верховна Рада України призначила Оксена Лісового на посаду Міністра освіти і науки України. За це рішення проголосувало 313 народних депутатів України.

«Вдячний за те, що довірили очолити фундаментальну сферу сильної та незламної країни, уряду, народним депутатам, освітянам, науковцям – кожному українцю. У непростий для країни час ми й далі наполегливо діятимемо заради Перемоги та оновлення освітньої галузі, що ґрунтуватиметься на головних цінностях. Насамперед необхідно зосередити увагу на розвитку дітей і молоді шляхом створення умов для формування їхнього критичного мислення та інструментів для самореалізації у суспільстві. Маємо спільно виявити енергію та міць освітян і дослідників України, для яких виклики, спричинені пандемією та війною, стали викликами на підтвердження того, що освіта, наука, виховання, навчання, взаєморозуміння та підтримка стали найціннішими рушійними чинниками», – виголосив присягу Оксен Лісовий на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Оксен Лісовий подолав професійний шлях від учителя до директора Національного центру «Мала академія наук» та співзасновника першого

Музею науки в Україні. Родом із Київщини, син дисидента Василя Лісового, який перебував на засланні.

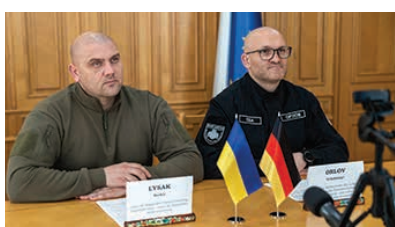
Навчався у Решетилівському художньому училищі народних промислів і в Київському державному інституті культури.

Працював учителем Києво-Могилянського колегіуму, тренером із фехтування, підтримував діяльність громадської юнацької організації «Січ», обіймав керівну посаду в генеральній дирекції ВАТ «Укртелеком». Із 2010 року – директор Національного центру «Мала академія наук України».

Від початку повномасштабного російського вторгнення в Україну з 2022 року пішов добровольцем на фронт у складі 95-ї окремої десантно-штурмової бригади. Водночас дистанційно виконував обов'язки директора МАН України.

Заслужений працівник освіти України (2021), лавреат Державної премії України в галузі освіти (2012).

За інформацією Міністерства освіти і науки України



Дніпропетровщина і федеральна земля Північний Рейн – Вестфалія ФРН підписали спільну Декларацію про наміри щодо співпраці та розвитку дружніх взаємин. Український і німецький регіони планують взаємодіяти в енергетичній, економічній, науковій, медичній, культурній, соціальній сферах.

Від Дніпропетровщини документ підписали очільник області Сергій Лисак і його перший заступник Володимир Орлов. Від німецької сторони – Прем'єр-міністр федеральної землі Північний Рейн – Вестфалія Хендрік Вюст та Міністр федеральних і європейських справ, міжнародних справ і засобів масової інформації землі Натаніель Лімінські.

«Велика честь для мене. Підписали знаковий документ. Він заклав фундамент нашої майбутньої тісної співпраці. Впевнений, конструктивної та взаємовигідної. А ще почув сьогодні важливий меседж від німецьких партнерів: «ми

Декларація про співпрацю

стоїмо з вами пліч-о-пліч», – сказав начальник обласної військової адміністрації Сергій Лисак.

Він подякував Уряду федеральної землі за чітку й зрозумілу позицію, дружню підтримку, віру в Перемогу України.

«Вдячні за вже отриману допомогу. За 370 генераторів для наших пунктів незламності. Вони прибули дуже вчасно. Саме тоді, коли наша енергетична інфраструктура потребувала

найбільшої підтримки», – додав перший заступник начальника Дніпропетровської ОВА Володимир Орлов.

Під час онлайн-зустрічі окреслили, що партнерство відбуватиметься у три етапи. Перший вже розпочали – це нагальна допомога від німецької сторони Дніпропетровщині.

«Із грудня ми направляємо гуманітарні конвої. Надаємо те, що потрібно на місцях. Зараз готуємо до відправки на Дніпропетровщину черговий вантаж. Там генератори, польові кухні, намети», – зазначив Прем'єр-міністр Хендрік Вюст.

Він наголосив, що наступним кроком буде допомога Дніпропетровській області у повоєнній відбудові. Наприкінці березня Уряд федеральної землі запланував конференцію, де розглядатимуть це питання.

Третій етап – довгострокове партнерство. Зокрема, між містами, університетами, представниками бізнесу.



Урочистості з нагоди 209-річчя від Дня народження Тараса Шевченка відбулися біля пам'ятника молодому Кобзарю у Дніпрі. Представники обласної та міської влади, громадськість, небайдужі містяни декламували його твори та вшанували пам'ять видатного українця квітами.

«Тарас Шевченко став символом свободи, боротьби за становлення української нації, усвідомлення того, що за волю треба боротися. Нині Україна здобуває свою Незалежність, відбиваючи російську навалу.

На Дніпропетровщині 9 та 10 березня традиційно відзначили

«Шевченківські дні»

А його слова надихають», – зазначив заступник голови Дніпропетровської ОВА Іван Начовний.

Артисти Дніпровського національного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка виступили з літературно-музичною композицією. Виконали пісні та декламували вірші Шевченка.



«Такі акції ми проводимо щороку: і на день народження, і на роковини Шевченка. У театрі ставимо концерти і вистави за його творами. Я дуже радий, що попри війну люди все ж таки знаходять час, щоб прийти і вшанувати Великого Кобзаря», – розповів актор театру, Народний артист України Василь Крачковський.

Актриса Наталя Гаврикова продекламувала баладу «Тополя».

«Мої улюблені твори ті, що описують тяжку жіночу долю. Балада «Тополя» допомагає усвідомити це жахливе явище – війну. І як вона спотворює людські



долі, – зазначила актриса. – Тарас Шевченко – наш провідник. Він дарує надію, що «...і на оновленій землі врага не буде, супостата...».

Студент Назар щороку приходив до монументу. Один із улюблених творів хлопця – вірш «Холодний Яр».

«Його твори підіймають бойовий дух. Шевченка треба вивчати і не забувати його ідеї. Бо саме його книжки перш за все спалюють окупанти. Намагаються знищити нашу славу та гідність українців. А правда все одно подує і Перемога буде за нами», – наголосив Назар.



генераторів від Дніпропетровської організації Товариства Червоного Хреста України.

Дніпропетровщина отримала генератори

Обласні будинки-інтернати отримали шість генераторів від Дніпропетровської організації Товариства Червоного Хреста України.

«Така допомога надважлива. У разі відключень електроенергії генератори забезпечуватимуть світлом і теплом наших підопічних. Це літні люди та особи з інвалідністю, які потребують цілодобового догляду. Загалом майже

1 тисяча мешканців», – зазначила директорка департаменту соціального захисту населення ОВА Олена Кришень.

Генератори дизельні. Кожен – потужністю 40 кВт і вагою 1700 кг.

Пресцентр Дніпропетровської обласної військової адміністрації

14 березня Дніпровська академія неперервної освіти провела Всеукраїнський онлайн-семинар

«Автономія закладу загальної середньої освіти як один із напрямів підвищення якості надання освітніх послуг»

До заходу долучилися керівники органів управління освітою, закладів загальної середньої освіти, співробітники центрів професійного розвитку.

Одним із принципів розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти в школі є АВТОНОМІЯ закладу освіти. Автономія передбачає самостійність у виборі форм і методів навчання, визначення стратегії і напрямів розвитку закладу освіти, що відповідають нормативно-правовим документам, державним стандартам ЗСО. Закон України «Про освіту» визначає поняття, види та обсяг автономії. Однією із засад державної політики у галузі освіти та принципів освітньої діяльності є фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія у межах, визначених Законом.

Академічна автономія визначає особливості і унікальність закладу у наданні освітніх послуг.

Організаційна автономія закладу визначає ті стратегічні та операційні заходи, за допомогою яких буде можливо реалізувати стратегію закладу, освітню програму та освітні траєкторії усіх здобувачів освіти.

Кадрова автономія надає закладу право оперативного та неупереджено вирішувати проблеми забезпечення та управління персоналом.

Фінансова автономія дає право закладу на забезпечення реалізації його завдань, цілей та місії.

Автономізація діяльності закладів освіти має основною метою підвищення рівня ефективності здійснення менеджменту закладу і кінцевою метою – підвищення ефективності надання освітніх послуг, покращення їхньої якості.

Висока якість освітньої діяльності (і, як наслідок, висока якість освіти) неможлива без розуміння шляхів розвитку закладу освіти.

Спікерами семінару були досвідчені науковці та керівники закладів ЗСО: Анастасія Аносова, програмна менеджерка центру інноваційної освіти «Про.Світ», доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, кандидат педагогічних наук; Геннадій Москалик, директор Кременчуцького Департаменту освіти Полтавської області, доктор філософських наук, професор; Наталя Євсєвська, директор Дніпровського НВО № 136 «Класична гімназія ім. Кирила і Мефодія – початкова школа – дошкільний навчальний заклад – валеологічний центр»;

Лілія Ковальова, директор Дніпропетровського наукового медичного ліцею «Дніпро»; Олена Білоножка, директор Кременчуцької гімназії № 1 Полтавської області; Сергій Записов, директор Стрийської початкової школи № 11 Львівської області.

Дякуємо колегам за змістовні доповіді!

З матеріалами семінару можна ознайомитись за посиланням: <https://drive.google.com/drive/folders/1MnD2pjmQyYpKwmgagtW8W3kNVPQn8v?usp=sharing>.

Олена ДОБРЯНСЬКА,
директор обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації педагогічних працівників Академії



МАЙСТЕРФЕСТ – 2023

28-29 березня у дистанційному режимі відбувся традиційний «Майстерфест – 2023» для вчителів зарубіжної літератури на тему «НУШ та дистанційка як мотиватори змін у викладанні зарубіжної літератури». Захід був дуже очікуваний, і очікування виправдались.

З вітальним словом і доповіддю «Література народів України» про факультативний курс у 5-6-х класах, створений обласними творчими філологічними майстернями, звернулась до слухачів методист Марина Чубарова.

Про актуальну під час дистанційного навчання гру «Що? Де? Коли?», як експеримент обласного проєкту «Література народів України» розповіла Ілона Дерусова, вчитель зарубіжної літератури Криворізької гімназії № 114.

Учителі зарубіжної літератури з Кривого Рогу Наталія Коробова (гімназія № 59) та Наталія Безносик (гімназія № 92) поінформували про технології візуального подання інформації під час вивчення

творів світової літератури та літератури народів України в 5 класах.

Зацікавили присутніх доповіді «Авторські збірки як елемент національно-патріотичного виховання на уроках мови» (Наталія Коробова, учитель мов та літератур ЛІТ при ДНУ ім. Гончара); «Дошка Padlet: можливості навчання літературі» (Олена Гусєва, заступник директора Дніпровської гімназії № 1); «Вивчення зарубіжної літератури в онлайн-режимі з використанням відео- та аудіододатків» (Марина Сасенко, учитель зарубіжної літератури Прослянського ліцею Маломихайлівської сільської ради Синельниківського району); «Застосування інструментів Google учителем-філологом» (Наталія Пастушенко, учитель зарубіжної літератури Дніпровського НВО № 28 «Гімназія-школа I ступеня – дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) – центр позашкільної роботи»).

Своїми практичними знаннями поділилися вчителі з Дніпра Галина Гудим (СЗШ № 97) та

Наталія Сиденко (СЗШ № 135) – «Використання google-сервісів на уроках зарубіжної літератури (онлайн-дошка Google Jamboard)».

Про сучасний підхід до навчальної і позакласної роботи, нові форми та онлайн-інструменти для організації дистанційного навчання та позакласної роботи в умовах війни розповіли вчителі зарубіжної літератури Тетяна Твердохлебова-Мізяк (Широківський ліцей № 2) та Лілія Земляна (Петропавлівський ліцей № 2).

Про україноцентричний підхід у вивченні зарубіжної літератури з використанням сучасних технологій в умовах дистанційного навчання розповіла Альбіна Сербіна, вчитель зарубіжної літератури Вільногірського ліцею № 3. Про мистецькі лагоминки, вивчення творів зарубіжної літератури в аспекті інших видів мистецтв повідомила Любов Трусова, учитель зарубіжної літератури Кам'янського ліцею № 11.



Учитель зарубіжної літератури Марганецького ліцею № 10 Олександр Багаутдінов розкрив секрет як стати зіркою для учнів, використовуючи соціальні мережі «Ютуб», «Фейсбук», «Телеграм», «Тік-ток» для стимулювання зацікавленості в освітньому процесі.

Перлинкою-сюрпризом Майстерфест стала доповідь Галини Пуліної (Ізраїль) «Оскар Вайльд. Ствердження ідеалу від протилежного».

Щодня у заході брали участь по 100 учасників. Були виступи як відомих керівників обласних творчих філологічних майстерень, так і новеньких. І всі вразили якістю, професійністю, корисністю матеріалів, що необхідні філологу для впровадження Нової української школи та дистанційної освіти.

Для вчителів польської мови

Навчально-методична лабораторія вивчення базових дисциплін обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації педагогічних працівників Дніпровської академії неперервної освіти розпочинає підготовку до великого проєкту з розвитку викладання польської мови та літератури.

Пропонуємо вам ознайомитись з організаціями, що можуть допомогти вчителю у підвищенні фахового рівня викладання предмета та учню – у формуванні мовної та мовленнєвої компетентності.

«Studentway» – громадська організація, з якою ми пропонуємо спільнодію у вирішенні питань навчання і відпочинку в Польщі та

інших країнах Європи (директор Олег Коваленко, тел. 063-200-98-45).

Завдяки співпраці з громадською організацією 451 учень Дніпропетровщини взяв участь у проєкті «Пізнай Польське». З підсумками участі у проєкті можна ознайомитись за посиланням: <https://www.dano.dp.ua/pidvyshchennia-kvalifikatsii/vchyteliu/suspilno-humanitarni-dystypliny/2243-dlya-vchiteliv-polskoji-movi?fbclid=IwAR0jC0aHYZC-N6aM6KP4qq1mhNKLaxR84-Ffwfk2A1Z0MBeSsx4YdzOaXY>. Детальніша інформація про проєкт – за посиланням: <https://www.facebook.com/groups/6028648050524932/?ref=share>.

«Studentway» пропонує здобувачам освіти з України різні послуги в галузі освіти, а саме: ознайомчі тури до європейських закладів вищої освіти, літні програми, поїздки в літні табори тощо. Із цікавими пропозиціями можна ознайомитись у вкладенні та за посиланнями: <https://www.facebook.com/219780961791292/posts/pfbid0yEMPGCEWRRARjRnUQ7yMAijDKiPzg2brk2ckT5F7rDn1BZiW9Cb2uZA1g2XXeBE1V1/?sfnsn=mo>; https://facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0632mnrstIB3XWuBNdMFfQsAekdHofieiEfyASBfDPXv1Rp8QMD79rqrkiWWqoeidl&id=219780961791292.

Марина ЧУБАРОВА, методист
навчально-методичної лабораторії вивчення базових дисциплін Академії



УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2023. ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Найважливішим явищем у школі,
найповчальнішим предметом,
найживішим прикладом
для учня є сам учитель.

Фрідріх Адольф Вільгельм Дістерверг

Педагог нового століття – це не лише людина з профільною освітою, яка працює за фахом. Це професіонал своєї справи, ерудований і бездоганно освічений, з творчими проявами і безмежно відданий дітям, школі і всьому, що з нею пов'язано. Адже мета кожного педагога – не просто навчити читати, писати, знатися в науках і законах. Місія вчителя важливіша – навчити учнів думати, вирішувати, відповідати за свої вчинки, визначати правильні цілі і досягати їх. Виховання «Людини» – ось головне завдання педагога. Мета конкурсу «Учитель року» – виявляти саме таких креативних, талановитих, готових до змін вчителів.



Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки від 19.10.2022 р. № 930 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2023» фахівці кафедри дошкільної та початкової освіти організували та провели обласний тур конкурсу в номінації «Початкова освіта».

Організаційний комітет та фахове журі в цей складний для держави час створили максимально комфортні умови: організували онлайн-зустріч, на якій учасників детально ознайомили з умовами проведення конкурсу, відповідали на запитання, проводили консультації.

У відбірковому етапі взяли участь 85 конкурсантів з усієї області. Вони виконували тестові завдання



з професії, педагогіки та психології, письмову роботу на тему «Дослідження: внесок українських педагогів у розвиток теорії та практики початкової освіти».

Результати письмової роботи засвідчили, що багато наших вчителів ерудовані, знають великих педагогів-українців, які зробили внесок у розвиток української освіти. За підсумками конкурсного оцінювання фахове журі визначило 10 переможців відбіркового туру, які взяли участь у фінальному турі 1-3 лютого. Цей етап конкурсу був дуже насиченим і цікавим. За жеребкуванням учасники вибрали клас, тему, предмет для проведення конкурсу. У фінальному етапі ці вчителі проводили майстер-класи, онлайн-уроки з учнями Слобожанської початкової школи Слобожанської селищної ради Дніпровського району Дніпропетровської області (директор Валентина Полупанова).

Під час майстер-класу «Використання діяльнісно-інтегрованого підходу при викладанні предметів у НУШ» конкурсант демонстрували доцільність обраних методів, прийомів, умінь працювати в групі, свою майстерність та ефективність використання сучасних технологій; відповідність продемонстрованих методів і прийомів педагогічній ідеї, меті, змісту навчання; дотримання принципів проведення майстер-класу; обґрунтованість позиції.

Конкурсний урок – це головний стрижень змагання. Кожен учасник ретельно готувався до нього. Кейс випробування (клас, предмет, тема уроку) журі визначило окремо для кожного конкурсанта/конкурсантки шляхом жеребкування.

Уроки проводилися з учнями Слобожанської початкової школи. Під час уроків у незнайомому класі конкурсант показали свою



компетентність та майстерність в організації та проведенні сучасного уроку, творчий підхід; спрямованість на формування цілісності знань, предметних і ключових компетентностей, цінностей і ставлень; результативність та доцільність використаних методів, форм роботи, умінь забезпечувати взаємодію під час освітнього процесу, зворотний зв'язок, рефлексію учнів. Необхідно також зазначити, що учні цього закладу освіти на уроці активно працювали в групах, парах, провадили дослідницьку діяльність відповідно до теми уроку, виявили достатньо високий рівень навченості.

Переможцем конкурсу став молодий талановитий учитель Криворізької гімназії № 91 – **А р т у р Андрусик**. Він з перших хвилин уроку



неопанував серцями четверокласників своєю майстерністю, умінням організувати незвичайну подорож у світ таємниць літератури та мови. Високий рівень опанування сучасними освітніми технологіями, уміння бути партнером з учнями, показати, що таке єдність України, любов до своєї землі, мови, народу дали підстави одногосним рішенням журі визнати його переможцем, а найважливіше – переможцем його визначили самі учні.

Друге місце посіла Олена Ласій, учитель початкових класів Криво-



риської СЗШ № 79; третє – Владислава Куратьова, учитель початкових класів Дніпровської СЗШ № 135.

Лауреатами конкурсу стали учителі початкових класів: Ольга Чернецька (Криворізька гімназія № 13), Людмила Баріш (Магдалинівський ліцей), Олена Василенко та Оксана Сушильнікова (Миколаївський ліцей Синельниківського

району), Анна Мартич (Жовтводська СЗШ «Дивосвіт»), Наталя Рішко (Червоношахтарська гімназія Лозуватської сільської ради).

Шановні наші переможці! Ви не дарма обрали цей шлях. Ніхто інший не зможе так, як ви, навчити дітей вірити в щастя, дружбу, вірність; виховати в них відданість



землі, на якій вони живуть, прищепити інтерес до освіти, навчити щомиті відкривати для себе щось нове в неосяжному всесвіті знань. Хай завжди ваші серця б'ються від радості за успіхи ваших учнів, нехай шкільний дзвінок нагадує про новий урок, на якому ви разом з учнями відкриватимете таємниці мови, математики, природи, допоможете їм зрозуміти важливість миру, велич нашої України та її народу.

Щастя вам і нових перемог на освітянській ниві. Ми пишаємося вами!

**Ольга ВІНОГРАДОВА,
Людмила ПИСАРЄВА,
Катерина ШАХОВА,
старші викладачі
кафедри дошкільної та
початкової освіти Академії**



Інституційний аудит – новий спосіб знайти зони зростання педагогічного колективу та розвитку закладу (погляд через рік)



Освіта як явище характеризується амбівалентністю, бо з одного боку є доволі консервативною системою, що має зберігати культурні традиції та код нації, а з іншого – чутливо реагувати і синхронно втілювати виклики інформаційного суспільства та глобалізованого світу, які щодня висувають нові вимоги до освітньої системи.

Активні освітяни, небадужі батьки та освітні установи охоче долучаються до бурхливих інтернет-дискусій щодо розбудови системи якості освіти України, особливо в реаліях, що так суттєво змінюються. Зараз важко прогнозувати, якою буде освіта майбутнього, але можна ствердити, що траєкторія її розвитку змінилася радикально, отже нова система потребує оновленої процедури контролю.

Інституційний аудит, передусім, є абсолютно новою формулою партнерських відносин між державою та закладами освіти. Без сумніву, така співпраця дасть змогу не лише підвищити якість освіти, а й консолидувати соціум довкола спільної мети – закладення основ і забезпечення гідних

умов для послідовного й гармонійного розвитку всіх без винятків громадян країни. І найголовніше – інституційний аудит має усунути узвичаєні кліше щодо здатності органів влади лише до контролю та санкцій.

Головною метою інституційного аудиту є плідний діалог та продуктивна співпраця у форматі «держава – заклад освіти», а також забезпечення підтримки та надання роз'яснень і рекомендацій щодо підвищення якості української освіти.

На початку 2022 року у Жовтводській гуманітарній гімназії ім. Лесі Українки відбувся інституційний аудит. За його результатами, крім незалежної експертної оцінки діяльності, закладу надали дієві рекомендації щодо подальшого вдосконалення.

Результатом задоволені, він для нас дуже важливий, адже і ми, і засновник отримали необхідні орієнтири на розвиток дієвої внутрішньої системи забезпечення якості освітнього процесу. Це новий досвід для всього педагогічного колективу, а для мене найважливішими стали поради, які зможу використати у подальшому для покращення функціонування закладу. Корисною була комунікація із освітніми експертами – нашими колегами.

Здобутий досвід засвідчив, що до інституційного аудиту треба готуватися постійно. Це має бути щоденний неперервний закономірний процес із чітким алгоритмом дій. Треба мати добре розбудовану внутрішню систему забезпечення якості освіти закладу. У рамках її формування провадити внутрішнє щорічне самооцінювання, але вже з використанням готового інструментарію для оцінювання, який викладено в «Абетці для директора».

У керівника закладу та педагогічного колективу є можливість підготуватися до аудиту й визначити всі позитивні аспекти в роботі та окреслити напрями, що потребують поліпшення. Це дає змогу подивитися на інституційний аудит як на спосіб знайти зони зростання педагогічного колективу та розвитку закладу.

Для себе визначила інсайти після аудиту: насамперед, інституційний аудит мобілізував педагогічний колектив на командну роботу для підвищення якості наукової та інноваційної діяльності; ми по-новому подивилися на процес розбудови внутрішньої системи оцінювання якості освіти; з'явилося бачення подальших дій щодо налагодження співпраці

між учасниками освітнього процесу, засновником, громадськістю; ми отримали дороговказ для розвитку свого закладу; під іншим кутом стало річне планування закладу – воно має конкретизувати та наближати досягнення стратегічної мети; з'явилося розуміння поняття «мобільна шкільна інфраструктура – забезпечення рівного доступу», інструментів для його забезпечення; особисто, як керівнику закладу, інституційний аудит дав змогу оцінити функціональність розробленої стратегії розвитку та системи планування діяльності, побачити переваги й недоліки організації освітнього й управлінського процесів і визначити можливі спільні кроки для підвищення їхньої якості.

І головне: успіх проведення аудиту залежить насамперед від співпраці усіх учасників освітнього процесу в прагненні створити безпечний та комфортний освітній простір.

Світлана КОРЖОВСЬКА,
директор гуманітарної гімназії ім. Лесі Українки, м. Жовті Води
Інсайт (від англ. insight – проникливість, проникнення в суть, розуміння, осяяння, раптова здогадка, прозріння).

Аудит: до і після



Для підтвердження наукового спрямування закладу у жовтні 2021 року у Дніпровському фінансово-економічному ліцеї наукового спрямування при Університеті митної справи та фінансів проведено інституційний аудит. З перебігом часу ділимося враженнями «Аудит: ДО і ПІСЛЯ».

Аудит ДО: «Абетка директора» – настільна книга директора та заступників; курси «Створення та розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти та інституційний аудит» дають цілісне уявлення щодо знань і дій адміністрації закладу освіти під час підготовки до проведення аудиту; сформоване розуміння, упорядкована документація та започаткований внутрішній моніторинг якості освіти; самооцінювання освітньої діяльності виявило «сильні» та «слабкі» сторони, здійснено корекцію проблемних питань.

Аудит ПІСЛЯ: підтверджено відповідність наукового спрямування ліцею; надані рекомендації щодо вдосконалення його діяльності та рекомендації засновнику щодо покращення освітнього середовища закладу; відкритість та прозорість висновків аудиту після оприлюднення на сайті та батьківських зборах сприяє довірі учасників освітнього процесу до управлінської діяльності керівництва ліцею.

Враховуючи зауваження щодо освітнього середовища, зважаючи на виклики часу, звернено пильну увагу до облаштування безпечного освітнього середовища. Тому з вересня 2022 року: створено дистанційну корпоративну платформу на базі Google workspace for Education; запроваджено електронні журнали та щоденники; започатковано екстернатну форму навчання; облаштовано найпростіше укріплення.

Адміністрація ліцею проводить систематичний моніторинг організації дистанційного навчання.

Інституційний аудит навчив нас бачити проблеми комплексно та конструктивно їх вирішувати.

Дарія НОВОХАТНА, директор Фінансово-економічного ліцею наукового спрямування при Університеті митної справи та фінансів, м. Дніпро

Новий формат співпраці між школами та державою

Підвищення інтересу громадськості, пробудження зацікавленості батьківського колективу процесами, що відбуваються у ліцеї, спонукали до рішучих дій. Навесні 2021 року у Дніпропетровському обласному науковому медичному ліцеї «Дніпро» відбувся інституційний аудит.

Позитивним результатом аудиту можна вважати нові перспективи у навчально-дослідницькій, дослідницько-експериментальній, науковій, винахідницькій, пошуковій діяльності для усіх учасників освітнього процесу.

Завдяки потужній підтримці Дніпропетровської обласної ради ліцей має освітнє середовище, що передбачає високий рівень культури закладу освіти й самого класу – ключові характеристики, серед яких: способи взаємодії учнів і вчителів, їхні взаємостосунки, способи організації вчителем освітнього оточення, сприятливого для навчання (групування парт специфічним чином, декорування класної кімнати навчальними матеріалами, використання аудіо-, відео- та діджитал-технологій).

Компетентнісний підхід і необхідність формування навичок у здобувачів освіти, перехід від традиційних уроків до роботи в групах, індивідуальних і колективних проєктах, інформатизація системи освіти, збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової, запровадження курсів і факультативів спонукали педагогічний колектив до подальшого опанування професійною майстерністю, оскільки якість освіти не може бути реалізована без якісної праці вчителів. Наразі поняття успішності вчителя можна ототожнити з його конкурентоспроможністю та стресостійкістю.

Результати інституційного аудиту довели, що саме кадровий склад ліцею визначає рівень якості надання освітніх послуг.

Сьогодні ліцей пишається досягненнями здобувачів освіти в обласних, всеукраїнських та міжнародних змаганнях у 2022-2023 н. р.: 35 призерів на III (обласному) етапі всеукраїнських учнівських

предметних олімпіад; 47 переможців на II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України; 5 призерів Всеукраїнського біологічного форуму учнівської та студентської молоді «Дотик природи 2022»; 4 перемоги на Всеукраїнському конкурсі молодіжних науково-технічних проєктів «InventorUA»; 2 золоті медалі, 5 срібних, 2 бронзові та 3 почесні відзнаки на «GENIUS Olympiad Ukraine – 2023»; команда ліцею стала лавреатом Всеукраїнського інтернет-турніру із природничих дисциплін «Відкрита природнича демонстрація»; 18 публікацій у всеукраїнських і міжнародних наукових виданнях.

Ліцей отримав нагороду мережі: Найкращий заклад освіти «GENIUS Olympiad Ukraine – 2023», посівши 4 місце в Україні.

Маючи такі результати усвідомлюємо, що кожен учень потребує індивідуального підходу та мотивації до свого гармонійного розвитку, до опанування предмета, до пізнання довкілля.

Так ліцей працює, розвивається, долаючи усі перешкоди і негаразди, виборюючи нові перемоги на освітянській ниві, та знайомить з нашою країною на міжнародних платформах.

Інституційний аудит допоміг усвідомити, що вчителі отримали шанс здобути необхідну підтримку із боку держави у розвитку свого викладацького потенціалу та удосконаленні умінь; учні змогли відчувати, що до їхньої думки дослухаються, а ліцей, застосовуючи світові практики, має можливість шляхом спроб і помилок визначити найвдаліший для себе шлях розвитку.

Тому сьогодні ми впевнено скажемо, що інституційний аудит – це новий формат співпраці між закладом освіти та державою, який об'єднав колектив навколо єдиної мети та надав впевненості в обраній освітній траєкторії Наукового медичного ліцею.

Лілія КОВАЛЬОВА, директор Наукового медичного ліцею «Дніпро»



КОБЗАРЕВЕ СЛОВО ОЖИВАЄ ЗНОВУ



Дежавю...
Та це зі мною вже було... І реально відчуваєш: тут я вже була. Йшла цією стежинкою. Бачила це дивовижно бла-

китне небо. Цей багряний листочок на першій, весняній, зеленій траві...

І зразу думка:
– А як же це могло зі мною бути?
– А коли? А де?
Питань багато...
Відповіді немає.
Та в глибині душі я точно знаю: зі мною все це було...

Таке враження в мене виникає, коли читаю твори нашого славетного Кобзаря.

Читаю і відчуваю: саме так. Інакше не скажеш. Це все було.

Було і просто, і проникливо одночасно.

Не раз запитувала себе: звідки він такий взявся?

З одного боку – звичайна, проста людина. З іншого – геній, пророк. Як це можливо? Мабуть, Божий вісник...

Гортаю сторінки «Кобзаря», перечитую – і в кожному рядочку – про наш, сьогоднішній день:

*Вітре буйний, вітре буйний!
Ти з морем говориш.
Збуди його, заграй ти з ним,
Спитай синє море.
Воно знає, де мій милий,
Бо його носило,
Воно скаже, синє море,
Де його поділо.*

(«Думка», 1838 р.)

А й справді, скільки зараз українців і вдень, і вночі думають про своїх коханих та чекають з нетерпінням їхнього повернення додому, та ще й із Перемогою!

У вірші-присвяті, написаному під враженням від смерті видатного українського письменника, батька української літератури Івана Петровича Котляревського, теж знаходимо рядки, які змальовують нашу сучасність, нашого сучасного ворога:

*А він, знай, співає,
Та дрібно, та рівно,*

*як Бога благає,
Поки вийде злодій на шлях погулять*

*З ножем у халяві, – піде руна гаєм,
Піде та замовкне –*

*нащо цебетать?
Запеклюю душу злодія не спинить,
Тільки стратить голос,
доброму не навчить.*

Нехай же лютує,

поки сам загине,

Поки безголов'я ворон прокричить.

(«На вічну пам'ять Котляревському», 1838 р., С.-Петербург)

А ось знову:

*Рано – вранці новобранці
Виходили за село,
А за ними, молодими,
І дівча одно пішло...*

(«В казематі», між 19 і 30 травня 1847 р., С.-Петербург)

Хіба скажеш, що поет написав ці рядочки не про сьогоднішній день, коли набирають новобранців, щоб звільнити від ворога нашу рідну землю.

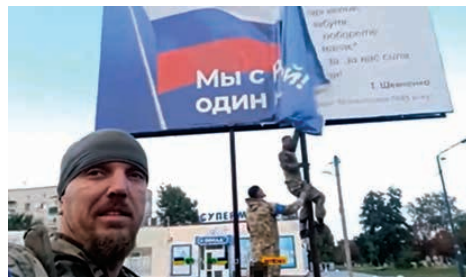
А у поемі «Сліпий» продовження попередньої теми. Молода дівчина Ярина зі страхом та переживаннями і побоюваннями (чи ж вернеться?) проводжала свого коханого Степана. Його старий батько, бувший козак, передає сину свою козацьку зброю:

*Та й заплакав... «Зброе моя!
Зброе золотая!
Літа мої молодії,
Сила молодая!*

*Послужи, моя ти зброе,
Молодій ще силі!
Послужи йому так щиро –
Як мені служила!..*

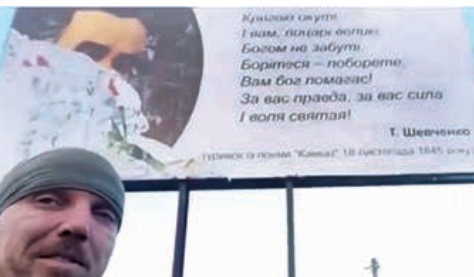
Так і зараз: і батьки, і матері, і сестри, і родичі – усі підтримують наших воїнів.

У наш час з'явилася нова, прогресивна, передова хвиля – волонтери. Це люди, які що є сили, що є духу підтримують українських сучасних козаків – воїнів. І це велика сила! І це надзвичайна підтримка! І впевненість у нашій Перемозі!



паралель із сучасним Кавказом, зокрема Грузією. Здається, Шевченко в цій поемі звертається і до мешканців Грузії, і до нас, українців.

Я була зворушена, коли побачила, як при звільненні одного з населених пунктів від окупантів наш воїн зірвав їхнє гасло, що тут нібито їхня земля. І, о диво! Під ним –



У поемі Шевченко змальовує, як батько наставляє свого коханого сина, який іде на війну:

*Ведє коня за поводи
Та плаче Ярина.
Старий батько іде рядом,
Наставляє сина,
Як у війську пробувати,
Старших шанувати,
Товариство поважати,
В табор не ховатись.*

«Нехай тебе Бог заступить!»

(«Сліпий», 16 жовтня 1845 р., с. Мар'їнське)

А хіба не так наставляють сучасні батьки своїх синів, проводжаючи їх у небезпечну, але таку потрібну дорогу, на гідну справу?..

Як не згадати поему Кобзаря «Кавказ», яку він присвятив «Искреннему моему Якову де Бальмену». (Яків де Бальмен (1813-1845) – поміщик з Полтавщини, знайомий Шевченка, живописом і літературою займався як аматор; офіцер, загинув на Кавказі). Проводимо

світлина Великого Кобзаря і слова, ніби звернені конкретно до цих воїнів-визволителів:

*Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

(«Кавказ», 18 листопада 1845 р., в Переяславі)

Закінчую своє невеличке дослідження творчості Тараса Григоровича Шевченка, кожне слово якого звернене до нас, сучасних українців. Дуже важливо, щоб ми його почули, замислились над ним, перейнялися ним. І тоді:

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.*

(«І Архімед, і Галілей», 24 вересня 1860 р., С.-Петербург)

Світлана ЗІНОВАТНА,
учитель української мови та літератури ліцею № 4,
м. Кривий Ріг

10 фраз Тараса Шевченка, що допомагають боротися за Україну



• «Борітеся – поборете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава, і воля святая!»

• «Учітесь, читайте, і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь».

• «Вогонь запеклих не пече».

• «Наша дума, наша пісня, Не вмре, не загине. От де, люди, наша слава, Слава України!»

• «Ну що б, здавалося, слова... Слова та голос – більш нічого. А серце б'ється – ожива, Як їх почує!..»

• «Поховайте та вставайте, Кайдани порвіте. І вражою злою кров'ю Волну окропіте».

• «Кохайтесь, чорнобриві, Та не з москалями, Бо москалі – чужі люде, Роблять лихо з вами».

• «Якби ви вчилися так, як треба, То й мудрость би була своя».

• «Зажурилась Україна – Така її доля!»

• «Свою Україну любіть... Любіть її... Во время люте... В остатню, тяжкую минуту За неї Господа моліть».

Подала Олена ШВЕЦЬ-ВАСІНА, письменниця, м. Дніпро
На фото Тарас Шевченко. Київ, 1859. Фотограф Іван Гудовський

Флешмоб

«Ілюстрації до літературних творів Тараса Шевченка»

Малюнки учнів Дніпровської спеціалізованої середньої загальноосвітньої школи № 126 з поглибленим вивченням французької мови



Позашкільна освіта: від offline до online

Соціальні мережі вже настільки стали частиною нашого професійного життя, що не минає й години, щоб рука не потягнулася до перегляду новин з цифрових технологій та цифрової трансформації освіти і науки.

Сьогодні Дніпропетровський центр позашкільної освіти, як і більшість закладів в Україні, має не лише офіційний сайт, а й свої сторінки у соціальних мережах і понад 15 тисяч підписників.

2020 року, разом з усією освітньою спільнотою, наш центр перейшов на дистанційну, а згодом – на змішану форми роботи. Одразу постало питання: «Як створити те, чого ніколи не було?» і почався пошук свого корпоративного обличчя та особливого стилю в роботі, обумовленого подіями у світі, в українському суспільстві, в освітянській галузі.

За допомогою соціальних мереж, починаючи з 2020 року, ми запровадили та провели чимало челенджів, марафонів, конкурсів, флешмобів, учасники яких виконували і розміщували на своїх сторінках у соціальних мережах завдання, додавали тематичні хештеги, збирали «вподобайки» від інших користувачів. Разом із цим ранкові руханки у форматі онлайн заряджали позитивним настроєм на цілий день, а майстер-класи знайомили з новими навичками й удосконалювали давніші; тематичні вебінари в рамках роботи історичного освітнього порталу «Ти#день: Година історії» допомагали школярам дізнатися про актуальні факти з історії України, а віртуальні екскурсії – вивчати мапу малої Батьківщини, рідної країни та світу.

Проте, світ не стоїть на місці. Нові реалії сьогодення диктують нові умови для освіти, тому дистанційне навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій вже протягом 3-х років забезпечує ефективну інтерактивну взаємодію педагогів нашого закладу і здобувачів освіти Дніпропетровщини.

Для організації дистанційного навчання Центр позашкільної освіти ефективно використовує платформи, більшість з яких є безоплатними. Серед них зручний

сервіс «**Zoom**», що допомагає проводити відеоконференції та онлайн-зустрічі, індивідуальні та групові заняття з необмеженою кількістю часу, які можна планувати заздалегідь. Сто користувачів водночас можуть підключитися до наших заходів за посиланням, яке розміщуємо на сторінках центру у соціальних мережах. Дистанційні заходи з використанням відео та аудіозв'язку, демонстрацією відеофайлів на екрані, з інтерактивною дошкою ми плануємо завчасно, про що повідомляємо на сторінках центру у соцмережах.

За останні роки, за допомогою **Google Forms** 100 тисяч учасників долучилися до понад 300 дистанційних заходів центру. Цей інтерактивний цифровий інструмент допомагає легко створювати та дизайнерськи оформлювати тести і вікторини в мережі, а також легко проводити опитування на будь-якому гаджеті.

Онлайн-сервіс «**Quizziz**» дає змогу спостерігати в реальному часі за перебігом змагань і конкурсів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Результати учасників, кількість правильних відповідей, спроб, використаного часу зручно зберігати в таблиці Excel. Цей інтерактивний сервіс надає можливість кожному учаснику гри виконувати завдання у своєму індивідуальному темпі, а перехід до виконання наступного не залежить від відповідей інших учасників.

Сервіс «**LearningApps**» допомагає учасникам наших заходів вивчати матеріал в ігровій формі, розробляти і розгадувати кросворди, ребуси, ігри-головоломки у вигляді мозаїки, яку потрібно скласти з безлічі фрагментів малюнка різної форми. Складання пазлів є одним із найдоступніших засобів навчання та, водночас, ігор, що розвивають логічне мислення, увагу, пам'ять, уяву.

Наші тематичні **вебквести** проводяться на національній освітній платформі «**Всеосвіта**». Учасники навчаються мобілізуватися і швидко виконувати нестандартні завдання, з якими у звичайному житті майже не стикалися. Долаючи всі рівні за допомогою

підказок, вони знаходять предмети, за якими приховані запитання. Після надання відповідей і проходження квесту, гравці автоматично отримують диплом за участь, або грамоту за перемогу.

На відеохостингу «**YouTube**» ми безкоштовно завантажуюмо відеоматеріали, якими ділимося з користувачами, отримуючи велику кількість відвідувань і коментарів.

Телеграм-канал не менш зручний інструмент месенджера «**Telegram**» для роботи центру з великою групою наших підписників. Трансляція повідомлень не має кількісних обмежень, але розмір файлів публікацій має бути не більше 1,5 Гб.

Наші сторінки у соціальних мережах «Facebook» та «Instagram» розширюють ділові зв'язки між закладами освіти, громадськими об'єднаннями та державними установами. Важливу інформацію та анонсування заходів редагуємо в спеціальних фільтрах і редакторах, а також зберігаємо коментарі та повідомлення. За опціями Instagram та Facebook – схожі, але цільова аудиторія в Instagram – діти та підлітки віком від 6 до 18 років, а у Facebook – користувачі від 35 років. Вікові відмінності завжди враховуються при проведенні заходів з використанням цих додатків.

Для розширення інформаційного освітнього середовища на базі закладу створено інформаційно-освітній простір «**NewTON**», що об'єднує спільноту здобувачів освіти, а також батьківську і педагогічну спільноту закладів освіти України. Відвідувачі порталу «**NewTON**» можуть знайти для себе чимало заходів за різними напрямками навчально-виховної роботи. Серед них: навчальні курси, онлайн-табори, марафони, тематичні вебінари, майстер-класи, віртуальні екскурсії. Також користувачам «**NewTON**» доступна інформація про гуртки, які працюють у закладах позашкільної освіти Дніпропетровської області; тут можна ознайомитися з розкладом занять, записатися і навіть познайомитися з керівником дитячого або молодіжного об'єднання. Обравши необхідний масовий захід обласного, міжнародного або всеукраїнського



рівня, відвідувачі можуть отримати корисну інформацію для подальшої участі у заходах, а також інформацію від психолога центру, що допоможе у вирішенні професійних і життєвих ситуацій. У розділі «Новини» відвідувачі порталу дізнаються про проведення челенджів, конкурсів, вікторин у закладах позашкільної освіти Дніпропетровщини та України. Бібліотека порталу пропонує книги, фільми й музику з національно-патріотичного виховання, а розділ для освітян – методичні розробки тематичних навчальних курсів та вебінарів.

Круглі столи в рамках історико-пізнавального проекту «**Ти#день: Година історії**» щотижня чекають шанувальників історії України віком від 6 до 18 років у сервісі «**Zoom**». Відеозапис занять можна також переглянути на інформаційно-освітньому просторі «**NewTON**» або відеохостингу «**YouTube**».

Інтернет відкрив світ нових можливостей забезпечення наших дітей сучасними формами навчання, які не виключають питань керування часом і кібербезпеки. Вирішуючи ці питання, ми пропонуємо колегам використовувати все, що допомагає нашим дітям бути конкурентоздатними у сучасному світі та впевнено рухатися вперед попри виклики часу. Саме тому ми перебуваємо у постійному пошуку нових форматів співпраці з найталановитішою українською молоддю і нашими колегами, відданими своїй справі.

Чекаємо на однодумців за посиланнями: <https://newton.net.ua/>; https://t.me/newton_pozashkillya; <https://www.instagram.com/kzpocpodor/>; <https://www.facebook.com/kzpocpodor>.

Тетяна СКОПНА, методист
Дніпропетровського центру
позашкільної освіти;
Оксана САЛЬНИКОВА,
завідувач національно-
патріотичного відділу ЦПО

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ

Час на канікулах не минає марно. Учні шостих класів відвідали 54-у пожежно-рятувальну частину 1-ого державного рятувального загону Головного управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Дніпропетровській області.

Під час екскурсії діти мали змогу ознайомитися з правилами пожежної безпеки, більше дізнатися про роботу пожежників, про способи гасіння пожеж і транспорт спеціального

призначення. Учні мали нагоду одягнути форму пожежника і відчути себе водіями спецмашини.

Співробітники ДСНС розповіли про особливості професії рятувальника і важливість дотримання правил безпеки в помешканнях, на подвір'ї тощо в умовах воєнного стану.

Після екскурсії кожен учень отримав буклет з правилами поведінки з вибухонебезпечними предметами.

Після побаченого і почутого кожного дитина глибше усвідомлює важливість та героїзм професії пожежника.

Дякуємо співробітникам пожежно-рятувальної частини № 54 за захопливу та пізнавальну екскурсію!

Вікторія БОГДАНОВА, вчитель хімії
лицею «Тріумф», м. П'ятихатки





Моє Придніпров'я Березень

5 • 65 років тому (1958 р.) у м. Дніпропетровську народився **Микола Петрович Чабан**, журналіст, письменник-краснавець, заслужений журналіст України (2007).

7 • 100 років тому (1923 р.) постановою ВУЦВК «Про адміністративно-територіальний поділ Катеринославщини» запроваджено **новий адміністративно-територіальний поділ Катеринославської губернії** на райони замість повітів і волостей.

9 • 90 років тому (1933 р.) народилася **Нінель Іванівна Заверталюк**, вчена, доктор філологічних наук, професорка кафедри української літератури Дніпропетровського національного університету ім. Олесея Гончара.

11 • 85 років тому (1938 р.) у м. Кривий Ріг народився **Володимир Володимирович Теплов**, поет, педагог, керівник літературної студії «Зодіак», член Національної спілки письменників України, Почесний громадянин міста Тернівки.

19 • 115 років тому (1908 р.) у с. Семенівка Криничанського району народився **Сергій Олексійович Завгородній**, письменник, прозаїк. У 1948-1960 та 1966-1968 рр. очолював Дніпропетровський осередок Спілки письменників. Помер 19 серпня 1994 р. у Дніпропетровську.

22 • 85 років тому (1938 р.) в місті Вознесенську Миколаївської області народився **Віктор Васильович Савченко**, письменник-фантаст. У 1994-2002 рр. очолював Дніпропетровську організацію НСПУ. Помер 31 серпня 2016 у Дніпропетровську.

• 50 років тому (1973 р.) народився **Валентин Сергійович Старостін**, історик, краєзнавець, публіцист; засновник, редактор, модератор і головний автор електронного видання «Дніпровська міська енциклопедія». Його науковий доробок становить понад 320 наукових і науково-популярних статей, біобібліографічних довідників, покажчиків, книг і монографій.

29 • 120 років тому (1903 р.) створено **Катеринославську вчену архівну комісію**, в роботі якої брали участь визначні вчені та краєзнавці: Д.І. Яворницький, В.О. Біднов, А.С. Синявський, В.І. Пічета, Д.І. Дорошенко, В.Д. Машуков та інші. Почесними членами Комісії були В.Б. Антонович, М.С. Грушевський, Д.І. Багалій, М.Ф. Сумцов. Видала десять випусків «Летописей Ученой Архивной Комиссии».

Дати і події року

988 р. – 1035 років тому на о. Монастирському під час походу на Корсунь (Херсонес) зупинявся Великий Київський князь Володимир Святославович і, за легендою, заснував тут монастир.

1638 р. – 385 років тому на Микитинському Розі (на місці сучасного м. Нікополя) засновано **Микитинську Січ**.

1738 р. – 285 років тому народився **Василь Васильович Коховський** – державний діяч останньої чверті XVIII ст., правитель Катеринославського намісництва у 1788-1794 рр.

1748 р. – 275 років тому в містечку Старий Кодак запорозькі козаки збудували **дерев'яну церкву в ім'я святого Архангела Михайла**. Налезала до типу хрещатих триверхих храмів. Розібрана 1937 р.

Подала Світлана ЖИЛНІСЬКА, завідувач красназвочного відділу ДОУНБ (з календаря «Моє Придніпров'я»)

Олесь БАБІЙ: «Зродились ми...»



17 березня 1897 року у с. Середня, нині Калуського району Івано-Франківської області народився Олесь (Олександр, Олександр) Йосипович Бабій – український письменник та літературознавець, автор безсмертного патріотичного гімну ОУН «Зродились ми великої години». Доктор літературознавства. Писав під псевдонімом Хмелик. Був запеклим націоналістом, за що його постійно переслідували. 1944 року емігрував за кордон, помер 2 березня 1975 року у Чикаго.

Творчість письменника охоплює здебільшого жанр поезії, але писав він також мистецькою прозою оповідання, повісті та літературно-критичні твори. У всій творчості Олесея Бабія чітко вирізняються такі тематичні цикли: визвольно-воєнні переживання, селянська праця, краса природи, а також особиста любовна та філософсько-рефлексійна лірика. А його поезія наче про сьогоднішнє...

Марш Українських Націоналістів

*Зродились ми великої години
З пожеж війни і з полум'я вогнів,
Плекав нас біль по втраті України,
Кормив нас гніт і гнів на ворогів.
І ось ідемо в бою життєвому
Тверді, міцні, незламні, мов граніт,
Бо плач не дав свободи ще нікому,
А хто борець, той здобуває світ.
Не хочемо ні слави, ні заплати,
Заплатою нам розкіш боротьби,
Солодше нам у бою умирати,
Як жити в путах, мов німі раби.
Доволі нам руїни і незоди,
Не сміє брат на брата йти у бій,
Під синьо-жовтим прапором свободи
З'єднаєм весь великий нарід свій.
Велику Правду, для усіх єдину,
Наш гордий клич народів несе:
Батьківщині будь вірний до загибуні,
Нам Україна вище понад все!
Веде нас в бій борців упавших слава,
Для нас закон найвищий та наказ –*

Соборна Українська Держава –

Вільна, міцна, від Тиси по Кавказ!

На нашій Голгофі

*Народ, утомлений в боях,
Упав хрестом у пил, на шлях,
Тернистий шлях...
Регочуть Юдині сини,
Міняйлів чернь кричить: «Розгни!
Розгни, розгни!»
Торгуючи святим добром,
Сварню почали під хрестом,
Святим хрестом!..
Поклади в гріб Народ – Христа,
Йї пішла на пир та чернь пуста
В шумні міста...
Весь Рим гуде під хор пісень.
Дрожить! Іде вже третій день,
Воскресний день!
Впав гробний камінь, впав граніт,
Встає вже істина, йде в світ
Спаси весь рід,
Весь людський рід.*

Весна

*Ти знаєш дні, коли звалить сонце
Цілує кволий кленолист.
Коли весна літає там за містом
І махом крил торкає нам вікон.
Коли з нудних, понурих канцелярій
Жене весна у парк, над берег рік, озер.
Коли кляню я із цілого серця
Редакції, каварні, тротуар.
Ти знаєш дні, коли люблю глядіти
Через вікно в простір,
снуть мережку мрій:
– Весна... та в'януть літа молодії
І опадають, як осінній цвіт.
В такі-то дні я тужу до безтями:
Як хочеться з тобою слухать шум смерек,
Втікати в ліси, в діброви, ген, далеко,
Де б не змутив ніхто спокою нам.
Манять, манять отав зелених шовки
І тишина самотніх гір, лісів.
Де крім твоїх пісень пестливих і розмов
Ніхто мене тривожить не посмів.*

Пішов у засвіти Віктор ВЕРЕТЕННИКОВ



Дніпропетровська обласна організація Національної спілки письменників України із сумом сповіщає, що 15 березня 2023 р. пішов із життя член Національної спілки письменників України з 1992 року, член Національної спілки журналістів України, ексдепутат, почесний академік Міжнародної академії управління та бізнесу Віктор Олександрович Веретенников. Йому було 82 роки.

Віктор Веретенников народився 22 серпня 1940 року у м. Дніпро (Дніпропетровськ). З 1955 року навчався у Дніпропетровському залізничному технікумі, пізніше закінчив Дніпропетровський гірничий інститут за спеціальністю інженер-електромеханік.

З 1965 року В.О. Веретенников працював на Дніпропетровському міському молокозаводі старшим інженером-енергетиком, згодом головним енергетиком, заступником директора. З 1976 року обіймав посаду директора Дніпропетровського молокозаводу № 2.

З 1988 року був генеральним директором молочного комбінату «Придніпровський», надалі – президентом акціонерної компанії «Комбінат Придніпровський» (ТМ «Злагода», ТМ «Любимчик») та президентом Української корпорації «Дитяче харчування».

1990 року обраний народним депутатом Верховної ради Української РСР XII скликання (надалі – ВРУ I скликання). У парламенті входив до депутатської групи «Злагода-Центр», був її керівником, входив до фракції «Нова Україна», був членом комісії з питань економічної реформи та управління народним господарством.

На парламентських виборах 2002 року обраний народним депутатом ВРУ IV скликання, був членом комісії з питань фінансів та банківської діяльності, входив до фракції «Партія промисловців та підприємців України».

Віктор Олександрович Веретенников відомий як письменник і продюсер низки фільмів. Він є автором книг «Красный лог» (1982), «Песня оленьего урочища» (1984), «Нежданно – негаданно» (1987), «Волчий гон» (1992), «Беркуты» (1992), «Потерянный рай» (1995), «Дикий табун» (1998), «Куда мчится «Дикий табун» (1998), «Скачки» (2000), «Запороги» (2004), «Заграва» (2010), театральних постановок «Ключевые позиции» (1985), автором інсценізації свого роману «Запороги» (2004), продюсером фільмів «Потерянный рай» (2000), «Дикий табун» (2003), «Запороги» (2006) та «Заграва» (2011).

Відзначений низкою державних нагород, зокрема, орденами «Знак Пошани», князя Ярослава Мудрого V ступеня, «За заслуги» III ступеня. Лавреат премій ім. О. Довженка, Лесі Українки. Дипломант «Золотого буревісника» та «Золотого глобуса, оперезаного кінострічкою» за заслуги в розвитку літератури, світового кіно і телебачення.

Дніпропетровська обласна організація Національної спілки письменників України щиро співчуває рідним свого іменитого колеги.

Дніпропетровська обласна письменницька організація завжди пам'ятатиме романіста, драматурга, кінодіяча Віктора Веретенникова.

Фідель СУХОНИС, голова
Дніпропетровської обласної організації
Національної спілки письменників України

ЗАСНОВНИК ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» – ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Редакційна колегія:

В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА, Ю.М. МОГИЛА,
О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО,
В.Г. СЕРЕДНЯ, В.В. СИЧЕНКО, Л.О. ШАПРАН

Редактор, фотокор, дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО»:

gdjerele.jimdofree.com

Свідоцтво про реєстрацію
ДП № 2244-982ПП від 24.01.2019.
Формат А3.

Адреса редакції:
49006, Дніпро, вул. Володимира
Антоновича, 70, Дніпровська
академія неперервної освіти.
Тел. 0952303947, 732-48-48.

E-mail: GDjerele@ukr.net